ZÁKON č. 348/2008 Z. z. O ŽIVNOSTENSKOM PODNIKANÍ (ŽIVNOSTENSKÝ ZÁKON)

Rudolf Huna[1]

ÚVOD

Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

V súčasnom období, keď vzniká veľké množstvo podnikateľských aktivít, nie je možné zakladať živnosť v odbore elektrotechnika a jej príbuzných odboroch bez znalostí nadobudnutých zo živnostenského zákona č. 348/2008 Z. z., o živnostenskom podnikaní, ktorý vstúpil do platnosti 1. 4. 2008. Uvedený zákon upravuje podmienky živnostenského podnikania a kontrolu nad ich dodržiavaním. Zákon vo svojich paragrafových zneniach vymedzuje, čo je a čo nie je živnosťou v oblasti **elektrotechnickej – viazanej živnosti**. Elektrotechnika vo všeobecnosti predstavuje vysoko odbornú činnosť, ktorú bez odborného vzdelania a odbornej spôsobilosti nie je možné vykonávať v celej Európskej únii.

1. Prevádzkovanie živnosti

- živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom (ďalej len "podnikateľ"); povolenie na prevádzkovanie živnosti (ďalej len "koncesia") sa vyžaduje len v prípadoch vymedzených týmto zákonom,
- fyzické osoby a právnické osoby môžu prevádzkovať živnosť, ak to neobmedzujú alebo nevylučujú osobitné zákony,
- fyzická osoba s bydliskom alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky (ďalej len "zahraničná osoba") môže na území Slovenskej republiky prevádzkovať živnosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenská fyzická osoba alebo slovenská právnická osoba, ak z tohto zákona alebo z iného osobitného predpisu nevyplýva niečo iné. Na účely tohto zákona sa slovenskou fyzickou osobou rozumie fyzická osoba s bydliskom na území Slovenskej republiky a slovenskou právnickou osobou právnická osoba so sídlom na území SR,
- bydliskom na území Slovenskej republiky sa na účely tohto zákona rozumie trvalý pobyt na území Slovenskej republiky udelený na základe povolenia podľa osobitého predpisu.

2. Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti

A. Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- dosiahnutie veku 18 rokov,
- spôsobilosť na právne úkony,
- bezúhonnosť,

ak tento zákon neustanovuje inak.

[1] **Ing. Rudolf HUNA**, Katedra elektroniky, AOS gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, 031 19 Liptovský Mikuláš, fax: 044/552 49 59, tel: 0960 423 925, mob: 0905 358 238, e_mail: Rudolf.Huna@aos.sk.

Za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania, ak sa naňho nehľadí, akoby nebol odsúdený.

B) Osobitné podmienky prevádzkovania živnosti

- osobitnými podmienkami prevádzkovania živnosti sú **odborná alebo iná spôsobilosť** podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, ak ju tento zákon vyžaduje.
- u právnickej osoby musí osobitné podmienky spĺňať jej zodpovedný zástupca ak tento zákon neustanovuje inak.

C) Osobitná odborná spôsobilosť

- osobitná odborná spôsobilosť je súhrn teoretických vedomostí, praktických schopností a ovládanie technických alebo technologických postupov, ktoré musí spĺňať každý, kto vykonáva činnosti uvedené v **prílohe 4** uvedeného zákona,
- osobitnú odbornú spôsobilosť spĺňa ten, kto spĺňa odbornú spôsobilosť podľa § 7 ods. 1 alebo podmienky vzdelania uvedené v § 21 alebo v § 22 ods. 1 písm. a) až d), alebo nadobudol osvedčenie o získanom vzdelaní v akreditovanej vzdelávacej ustanovizni a osvedčenie o vykonaní kvalifikačnej skúšky pred skúšobnou komisiou podľa § 22 ods. 1 písm. e).

3. Rozdelenie živností:

a) ohlasovacie, ktoré pri splnení určených podmienok sa smú prevádzkovať na základe ohlásenia,

b) koncesované, ktoré sa smú prevádzkovať na základe koncesie.

4. Živnostenské oprávnenie

Oprávnenie prevádzkovať živnosť (ďalej len "živnostenské oprávnenie") vzniká právnickým osobám už zapísaným do obchodného registra, právnickým osobám, ktoré sa do obchodného registra nezapisujú, a fyzickým osobám s bydliskom v členskom štáte Európskej únie alebo v členskom štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj:

a) pri ohlasovacích živnostiach dňom ohlásenia, alebo pokiaľ je v ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, týmto dňom; za deň ohlásenia sa považuje deň, ktorým má ohlásenie všetky náležitosti podľa § 45 a 46 uvedeného zákona,

b) pri koncesovaných živnostiach dňom doručenia koncesnej listiny.

Preukazom živnostenského oprávnenia je:

a) živnostenský list osvedčujúci splnenie podmienok ustanovených týmto zákonom na prevádzkovanie ohlasovacích živností, do vydania živnostenského listu rovnopis ohlásenia s preukázaným doručením,

b) koncesná listina, ktorou bola udelená koncesia,

c) výpis zo živnostenského registra.

5. Prevádzkovanie živnosti prostredníctvom zodpovedného zástupcu

1) Zodpovedný zástupca je fyzická osoba ustanovená podnikateľom, ktorej prostredníctvom zabezpečuje odborné vykonávanie činnosti počas prevádzkovania živnosti. Zodpovedný zástupca musí byť pri prevádzkovaní živnosti v pracovnom pomere k podnikateľovi; to neplatí, ak je ním za podmienok upravených osobitným zákonom manžel (manželka) podnikateľa alebo podnikateľov príbuzný v priamom rade alebo súrodenec, alebo ak ide o právnickú osobu, jej spoločník alebo člen, a ak ide o obec, jej starosta.
2) Zodpovedný zástupca musí spĺňať všeobecné i osobitné podmienky prevádzkovania živnosti (§ 6 a 7).
3) Zodpovedný zástupca musí mať bydlisko na území Slovenskej republiky alebo iné oprávnenie na pobyt podľa osobitného predpisu.
4) Zodpovedným zástupcom právnickej osoby nemôže byť člen dozornej rady, prípadne iného kontrolného orgánu tejto právnickej osoby. Zodpovedným zástupcom fyzickej osoby ani právnickej osoby nemôže byť osoba, ktorej bolo zrušené živnostenské oprávnenie podľa § 58 ods. 1 písm. d) alebo ods. 2 písm. a), a to počas troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia o zrušení živnostenského oprávnenia.
5) Funkciu zodpovedného zástupcu nemožno vykonávať vo viacerých ako v jednej prevádzkarni. V opodstatnených prípadoch môže živnostenský úrad povoliť výnimku.
6) Ak je podnikateľom právnická osoba, je povinná ustanoviť zodpovedného zástupcu, ak prevádzkuje remeselnú, viazanú alebo koncesovanú živnosť alebo v prípadoch podľa odseku 8.
7) Ak je podnikateľom fyzická osoba, môže ustanoviť zodpovedného zástupcu, ktorého prostredníctvom bude živnosť prevádzkovať. Ak podnikateľ nespĺňa osobitné podmienky prevádzkovania remeselnej živnosti, viazanej živnosti alebo koncesovanej živnosti (§ 7) alebo nemá bydlisko na území Slovenskej republiky alebo oprávnenie na pobyt podľa odseku 3, je povinný ustanoviť zodpovedného zástupcu, ak tento zákon neustanovuje inak.
8) Podnikateľ, ktorý má zriadených viac prevádzkarní ako jednu prevádzkareň alebo združenú prevádzkareň (§ 17 ods. 2) a v nich prevádzkuje remeselnú živnosť, viazanú živnosť alebo koncesovanú živnosť, je povinný ustanoviť jedného zodpovedného zástupcu, prípadne viacerých zodpovedných zástupcov pre každú takúto prevádzkareň, ak nejde o podnikateľa podľa odseku 12; podnikateľ, ktorý je fyzickou osobou a spĺňa osobitné podmienky na prevádzkovanie živnosti (§ 7), môže úlohy spojené s výkonom funkcie zodpovedného zástupcu vykonávať aj osobne v jednej takejto prevádzkarni alebo za podmienok ustanovených v odseku 5 vo viacerých takýchto prevádzkarňach.
9) Ustanovenie zodpovedného zástupcu, ako aj ukončenie výkonu jeho funkcie oznámi podnikateľ živnostenskému úradu v lehote 15 dní. To neplatí pre podnikateľov uvedených v odseku 8.
10) Ak zodpovedný zástupca prestane vykonávať funkciu, musí podnikateľ v lehote 15 dní ustanoviť nového zodpovedného zástupcu. Do ustanovenia nového zodpovedného zástupcu môže pokračovať v prevádzkovaní živnosti, ak tým neohrozí život, zdravie a bezpečnosť ľudí.
11) Ustanovenie odseku 10 sa nepoužije, ak v živnosti pokračuje podnikateľ, ktorý je fyzickou osobou, má bydlisko na území Slovenskej republiky a spĺňa všeobecné i osobitné podmienky na prevádzkovanie živnosti.

12) Zodpovedného zástupcu netreba ustanoviť v prípade, ak podľa osobitného predpisu možno odbornú alebo inú spôsobilosť preukázať iba dokladom vydaným na meno podnikateľa.

6. Druhy živností

6.1 Ohlasovacie živnosti

a) remeselné, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore,
b) viazané, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná inak,
c) voľné, ak nie je ako podmienka prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť ustanovená.

a) Remeselné živnosti

Remeselné živnosti sú živnosti uvedené v **prílohe č. 1** zákona.

- preukazovanie odbornej spôsobilosti

Odborná spôsobilosť sa preukazuje výučným listom alebo iným dokladom o riadnom ukončení príslušného učebného odboru alebo príslušného študijného odboru.

PRÍLOHA č. 1

Skupina 113 – Stavebníctvo

27. Montáž, rekonštrukcia a údržba vyhradených technických zariadení

b) Viazané živnosti

Viazané živnosti sú živnosti uvedené v prílohe č. 2 zákona.

PRÍLOHA č. 2

Skupina 202 – výroba strojov a prístrojov všeobecná a pre určité hospodárske odvetvia

2.Opravy, odborné prehliadky a odborné skúšky vyhradených technických zariadení	1. oprávnenie alebo 2. doklad o odbornej spôsobilosti	§15 ods. 1 a 9 zákona č. 124/2006 Z. z., o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých predpisov

Odborná spôsobilosť pre viazané živnosti je upravená osobitnými predpismi uvedenými v **prílohe č. 2** zákona alebo ustanovená touto prílohou.

§15 ods. 1 a 9 zákona č. 124/2006 Z. z., o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých predpisov

<u>Oprávnenie na činnosť:</u>

(1) Zamestnávateľ môže vykonávať odborné prehliadky, odborné skúšky a opravy vyhradeného technického zariadenia a plnenie tlakovej nádoby na dopravu plynov vrátane plnenia nádrže motorového vozidla plynom len na základe oprávnenia na činnosť (ďalej len „oprávnenie“).

(2) Na činnosti podľa odseku 1 vydáva oprávnenie oprávnená právnická osoba na základe písomnej žiadosti. Žiadosť, ktorej prílohou sú doklady preukazujúce splnenie podmienok podľa odseku 3, obsahuje:
   a) meno, priezvisko, dátum narodenia a adresu trvalého pobytu fyzickej osoby,
   b) názov, sídlo, identifikačné číslo, ak už bolo pridelené, a názov a sídlo organizačnej zložky, pre ktorú sa žiada oprávnenie, ak ide o právnickú osobu,
   c) druh a rozsah činnosti, na ktorú sa žiada oprávnenie.

(3) Podmienky na vydanie oprávnenia sú:
   a) uzatvorená pracovná zmluva medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ktorý má príslušný doklad o odbornej spôsobilosti podľa § 16, na vykonávanie činnosti podľa odseku 1,
   b) primeraný spôsob a rozsah zabezpečenia vykonávania činnosti z technického, technologického, personálneho a organizačného hľadiska.

(4) Oprávnená právnická osoba vydá oprávnenie po preverení splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(5) Oprávnenie sa vydáva na päť rokov. V oprávnení sa uvedie:
   a) názov a sídlo oprávnenej právnickej osoby, ktorá oprávnenie vydala,
   b) evidenčné číslo oprávnenia,
   c) názov a sídlo právnickej osoby alebo meno, priezvisko a adresa trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá je zamestnávateľom, ktorej bolo vydané oprávnenie,
   d) druh a rozsah činnosti, na ktorú je oprávnenie vydané, a podľa potreby aj osobitné podmienky na jej vykonávanie,
   e) dátum vydania, odtlačok pečiatky a meno, funkcia a podpis zástupcu oprávnenej právnickej osoby.

(6) Zamestnávateľ, ktorému bolo vydané oprávnenie, je povinný:
   a) predložiť oprávnenej právnickej osobe výpis z obchodného registra alebo kópiu preukazu živnostenského oprávnenia do 30 dní po jeho vydaní, ktorá obsahuje činnosť podľa vydaného oprávnenia,
   b) dodržiavať pri vykonávaní činnosti podľa oprávnenia podmienky ustanovené v odseku 3 a v odseku 5 písm. d).

(7) Príslušný inšpektorát práce odoberie oprávnenie:
   a) za závažné porušenie alebo opakované porušenie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
   b) za nedodržanie podmienok ustanovených v odseku 3 a v odseku 5 písm. d),
   c) ak zamestnávateľ, ktorému bolo vydané oprávnenie, nemá živnostenský list alebo výpis z obchodného registra s predmetom činnosti podľa odseku 1,
   d) ak o to požiada zamestnávateľ, ktorému bolo vydané oprávnenie.

(8) Platnosť oprávnenia zaniká:
   a) výmazom právnickej osoby z obchodného registra,
   b) zánikom živnostenského oprávnenia,
   c) uplynutím času, na ktorý bolo vydané,
   d) nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia príslušného inšpektorátu práce o jeho odobratí.

(9) **Fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, môže vykonávať činnosť podľa odseku1, ak je odborne spôsobilá na jej vykonávanie; odborná spôsobilosť sa preukazuje dokladom podľa § 16.**

§16 ods. 1 a 8 zákona č. 124/2006 Z. z., o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých predpisov

Osvedčenie na vykonávanie činnosti a preukaz na vykonávanie činnosti

(1) Fyzická osoba môže obsluhovať určený pracovný prostriedok a vykonávať určené činnosti ustanovené právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri jeho prevádzke len na základe platného osvedčenia na vykonávanie činnosti alebo preukazu na vykonávanie činnosti (ďalej len „osvedčenie alebo preukaz“) vydaného oprávnenou právnickou osobou alebo fyzickou osobou, alebo právnickou osobou, ktorá má oprávnenie podľa § 27 ods. 3 (ďalej len „osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie“).

(2) Podmienkou na vydanie osvedčenia alebo preukazu pre fyzickú osobu je
   a) vek najmenej 18 rokov,
   b) vzdelanie a prax podľa osobitného predpisu,
   c) zdravotná spôsobilosť podľa osobitného predpisu,
   d) absolvovanie odbornej prípravy v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom,
   e) overenie odborných vedomostí.

(3) Osvedčenie alebo preukaz sa vydáva na neurčitý čas. V osvedčení a v preukaze sa uvedie:
   a) názov a sídlo fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá vydáva osvedčenie alebo preukaz, spolu s číslom oprávnenia,
   b) evidenčné číslo osvedčenia alebo preukazu,
   c) ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, podľa ktorého sa vydáva osvedčenie alebo preukaz,
   d) činnosť, na ktorú sa osvedčenie alebo preukaz vydáva, a podľa potreby aj rozsah činnosti,
   e) meno, priezvisko a adresa trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorej sa osvedčenie alebo preukaz vydáva,
   f) dátum vykonania záverečnej skúšky,
   g) dátum a miesto vydania osvedčenia alebo preukazu,
   h) odtlačok pečiatky a podpis fyzickej osoby alebo zástupcu právnickej osoby, ktorá vydáva osvedčenie alebo preukaz.

(4) Fyzická osoba, ktorá má osvedčenie alebo preukaz, je povinná každých päť rokov absolvovať **aktualizačnú odbornú prípravu** u osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie. Osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie uvedie v osvedčení alebo v preukaze obdobie, v ktorom fyzická osoba absolvovala aktualizačnú odbornú prípravu.

(5) Fyzická osoba, ktorá má osvedčenie alebo preukaz, je povinná vo svojej odbornej činnosti dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(6) Ak fyzická osoba, ktorá má osvedčenie alebo preukaz, vo svojej odbornej činnosti závažným spôsobom alebo opakovane koná v rozpore s právnymi predpismi a s ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, príslušný inšpektorát práce
   jej odoberie osvedčenie alebo preukaz. Fyzická osoba, ktorej bolo odobraté osvedčenie alebo preukaz, môže požiadať o jeho vydanie najskôr šesť mesiacov po jeho odobratí. Národný inšpektorát práce zverejňuje zoznam fyzických osôb, ktorým bolo osvedčenie alebo preukaz odobraté, spolu s údajmi podľa odseku 3 písm. d).

(7) Osvedčenie alebo preukaz stráca platnosť odobratím podľa odseku 6, alebo ak fyzická osoba, ktorá má osvedčenie alebo preukaz, neabsolvovala aktualizačnú odbornú prípravu.

(8) Odseky 1 až 7 sa vzťahujú aj na spoločné časti domu a spoločné zariadenia domu v bytovom dome a na nebytové priestory s výnimkou bytov a rodinných domov v osobnom vlastníctve; úlohy zamestnávateľa plní spoločenstvo vlastníkov bytov a

nebytových priestorov v dome alebo správca spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, nebytových priestorov a príslušenstva, ktoré sú v spoluvlastníctve vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

Ďalej sa problematikou získavania osvedčení pre **skupinu 05 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci na vyhradených zariadeniach elektrických:**

05. 1 elektrotechnikov, samostatných elektrotechnikov, elektrotechnikou na riadenie činnosti alebo na riadenie prevádzky,

05. 2 revíznych technikov

zaoberá **Vyhláška č. 356/2007 z. z.,** ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti.

c) Voľné živnosti

Voľné živnosti sú uvedené v **prílohe č. 1 a 3** zákona.

6.2) Koncesované živnosti

Koncesované živnosti sú uvedené v **prílohe č. 3** zákona.

ZÁVER

Z uvedeného zákona vyplýva pre nás elektrotechnikov (viazaná živnosť), z hľadiska odbornej profesnej stránky ktorí podnikáme, ako právnické alebo fyzické osoby:

Právnická osoba:
- byť vlastníkom oprávnenia na činnosť (získané od oprávnenej právnickej osoby),
- byť vlastníkom živnostenského listu (má pridelené IČO, DIČ),
- v prípade potreby, keď právnická osoba (majiteľ) nie je vlastníkom Osvedčenia o odbornej spôsobilosti je potrebné mať zodpovedného zástupcu, ktorý je elektrotechnikom (má odborné elektrotechnické vzdelanie) a zároveň má Osvedčenie o odbornej spôsobilosti v elektrotechnike.

Fyzická osoba:
- musí mať odborné elektrotechnické vzdelanie (vyučený, maturitné vysvedčenie, diplom),
- musí mať Osvedčenie o odbornej spôsobilosti v elektrotechnike, alebo ak nespĺňa túto podmienku, môže podľa § 11, ods. 7 Zákona č. 348/2008 Z. z. ustanoviť zodpovedného zástupcu, prostredníctvom ktorého bude živnosť prevádzkovať,
- byť vlastníkom živnostenského listu (má pridelené IČO, DIČ).

LITERATÚRA

[1] Zákon č. 124/2006 Z. z., o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon č. 309/2007 Z. z., Zákon č. 140/2008 Z. z.),

[2] Zákon č. 348/2008 Z. z., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon),

[3] Vyhláška MPSV a R SR č. 356/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overení vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti.

Recenzent článku: Ing. Marián BABJAK, PhD., Katedra Elektroniky,
AOS gen. M. R. Štefánika, 031 01 Liptovský Mikuláš, dňa 4. 2. 2009.